

ZAŁĄCZNIK Nr 2

do umowy z dnia 30 czerwca 2026 roku określający szczegółowe warunki organizacyjno – finansowe działalności Muzeum Miejskiego w Żywcu

PROGRAM DZIAŁANIA INSTYTUCJI KULTURY - MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU

1. WSTĘP

2. MISJA MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU 2026-2033

3. WIZJA MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU 2026-2033

4. CELE I INICJATYWY STRATEGICZNE MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU NA LATA 2026-2033 pod hasłem: „PRZESZŁOŚĆ W PRZYSZŁOŚCI MUZEUM”.

5. CELE DŁUGOTERMINOWE

6. CELE KRÓTKOTERMINOWE

7. PROPOZYCJE AUTORSKIE NOWYCH DZIAŁAŃ MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU NA LATA 2026-2033

8. ASPEKT ORGANIZACYJNY DZIAŁALNOŚCI MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU W LATACH 2026-2033

9. ASPEKT FINANSOWY DZIAŁALNOŚCI MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU W LATACH 2026-2033

10. ZAKOŃCZENIE

I. WSTĘP

Muzeum Miejskie w Żywcu jest placówką z przedwojenną historią, dnia 3 sierpnia 2026 roku ukończy 90 lat i jest samorządową instytucją kultury, ma charakter wielodziałowy. W jego ramach funkcjonują działy: Historii i Sztuki, Etnografii, Przyrody, Archeologii, Głównego Inwentaryzatora Zbiorów, Ochrony i Konserwacji Zabytków, Naukowo-Oświatowy, Biblioteka oraz Dział Administracyjno-Księgowy.

Muzeum Miejskie w Żywcu działa na podstawie określonych aktów prawnych. W zakresie merytorycznym są to *ustawy o: muzeach; organizacji i prowadzeniu działalności kulturalnej, ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. W zakresie gospodarki finansowej działalność jest prowadzona w oparciu o *ustawy o: finansach publicznych; Prawo zamówień publicznych; prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz kodeks pracy*. Szczegółowy zakres działania i organizację określa Statut. Zakres działań statutowych obejmuje: gromadzenie; opracowywanie; przechowywanie; konserwowanie; urządzenie wystaw; prowadzenie badań naukowych; prowadzenie działalności edukacyjnej; zapewnienie właściwych warunków zwiedzania i korzystania ze zbiorów; działalność wydawnicza.

Obecnie Muzeum prezentuje następujące wystawy stałe: Historia i tradycja Żywca; Sztuka Sakralna Żywiecczyzny; Archeologia. Pradzieje Żywiecczyzny; Konfessaty, czyli sądy, wyroki i tortury w Żywcu; Dla ojczyzny ratowania. Mieszkańcy Żywiecczyzny w walce o niepodległość Polski 1830-1945; Kultura ludowa Żywiecczyzny oraz Ptaki i ssaki Żywiecczyzny.

Program funkcjonowania i rozwoju Muzeum Miejskiego w Żywcu na lata 2026-2033 z uwzględnieniem aspektów organizacyjnych i finansowych obejmuje: Misję Muzeum Miejskiego w Żywcu 2026-2033; Wizję Muzeum Miejskiego w Żywcu 2026-2033; Cele i inicjatywy strategiczne wraz z celami długoterminowymi i krótkoterminowymi; Propozycję autorskich działań Muzeum Miejskiego w Żywcu na lata 2026-2033; Koncepcję finansową działalności Muzeum Miejskiego w Żywcu na lata 2026-2033; Koncepcję organizacyjną oraz zakończenie.

II. MISJA MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU 2026-2033

Misją Muzeum Miejskiego w Żywcu jest trwała ochrona dóbr kultury. Muzeum poprzez gromadzenie i zachowanie artefaktów przeszłości o wartości historycznej, naukowej, estetycznej, artystycznej i emocjonalnej sprzyja aktywnemu poznawaniu, kształtowaniu postaw społecznych, budowaniu tożsamości oraz szacunku dla niepowtarzalnego dziedzictwa lokalnego, które wpisuje się w kulturę polską, europejską i światową.

Istotnym zadaniem muzeum jest informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki, kultury i sztuki oraz kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej wśród odbiorców. Swoją misję realizuje poprzez: ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego miasta Żywca i regionu – Żywiecczyzny; prowadzenie inwentaryzacji zabytków architektury i sztuki wraz z digitalizacją gromadzonych zasobów; prezentację zbiorów historycznych, artystycznych, archeologicznych, etnograficznych i przyrodniczych w ramach ekspozycji stałych; organizowanie czasowych interdyscyplinarnych wystaw oraz spotkań i konferencji popularno-naukowych wraz z działalnością edukacyjną i wydawniczą.

Będąc instytucją zaufania publicznego jest depozytariuszem pamięci o przeszłości i miejscem, które aktywnie uczestniczy w procesie kształtowania świadomości historycznej i postaw społecznych.

Odpowiedzialnym posłannictwem Muzeum jest stworzenie nowoczesnego centrum kultury, historii, edukacji, nauki i sztuki wraz z płaszczyzną międzypokoleniowego dialogu, oferującego swoje usługi na najwyższym poziomie. Współczesne standardy obcowania z przeszłością i sztuką promowane będą z wykorzystaniem najnowszych multimedialnych środków przekazu. Zgodnie z przestaniem naszych przodków, muzeum stanie się nowoczesnym „warsztatem pracy dla wszystkich”.

Kluczowe filary misji nowoczesnego Muzeum Miejskiego w Żywcu:

- **Ochrona i konserwacja:** Trwałe przechowywanie zbiorów w warunkach zapewniających bezpieczeństwo.
- **Edukacja i popularyzacja:** Edukacja społeczeństwa, upowszechnianie wartości historycznych i artystycznych oraz organizacja wystaw.
- **Badania naukowe:** Katalogowanie i naukowe opracowywanie gromadzonych zabytków.
- **Dialog i tożsamość:** Tworzenie przestrzeni do dialogu z przeszłością i teraźniejszością, kształtowanie tożsamości kulturowej.

III. WIZJA MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU 2026-2033

Współczesne muzea to nie tylko magazyny pamiątek przeszłości wraz z wystawami. To instytucje przyjazne, otwarte, interaktywne, nowoczesne centra aktywizacji społecznej, laboratoria edukacji twórczej, instytucje dialogu, spotkań, debat, przestrzenie do dialogu międzypokoleniowego oraz inicjatywy tworzonych wspólnie z przedstawicielami różnych środowisk. To miejsca ochrony i promocji dziedzictwa materialnego i niematerialnego oraz lokalnego i regionalnego. Kształtują tożsamość w oparciu o przeszłość, jednocześnie innowacyjnie projektując przyszłość.

Kluczowe filary wizji nowoczesnego Muzeum Miejskiego w Żywcu:

- **Otwartość i dostępność:** Muzeum służy społeczeństwu, jest miejscem inkluzywnym, dialogu, wymiany myśli i dostępnym dla każdego.
- **Współtworzenie:** Muzeum angażuje odbiorców w procesy tworzenia wystaw i programów edukacyjnych, często działając w oparciu o współpracę ze społecznością.
- **Trwałość i ochrona (dziedzictwo):** Niezmiennie fundamentem pracy Muzeum są: badania, konserwacja i bezpieczne przechowywanie dziedzictwa (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń.
- **Nowoczesna narracja i edukacja:** Muzeum opowiada historie (narracja), wykorzystując innowacyjne techniki ekspozycyjne, edukację i estetykę, by inspirować i angażować emocjonalnie.
- **Łączenie tradycji z innowacją:** Nowoczesne Muzeum to nie tylko eksponaty, ale także przestrzeń cyfrowa, oferująca wirtualne zwiedzanie i interaktywne multimedia.
- **Nowoczesna promocja:** Nowoczesna promocja Muzeum opiera się na budowaniu zaangażowanej społeczności, wykorzystaniu nowych technologii oraz wyjściu poza tradycyjne ramy instytucji kultury. Współczesne muzeum staje się miejscem interaktywnym, a jego promocja skupia się na doświadczeniach zwiedzających.
- **Nowoczesne zarządzanie:** Sprawna organizacja Muzeum, wykorzystanie cyfrowych narzędzi, szkolenia kadry, podnoszenie kwalifikacji.
- **Nowoczesna marka:** Budowanie nowoczesnej marki muzeum to długofalowy proces, łączący merytoryczną jakość zbiorów z nowoczesnym marketingiem, art brandingiem i budowaniem relacji społecznych. Kluczowe jest stworzenie unikalnej tożsamości, często opartej na silnym partnerstwie oraz wyrazistej architekturze.

IV. CELE I INICJATYWY STRATEGICZNE MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU NA LATA 2026-2033 pod hasłem: „PRZESZŁOŚĆ W PRZYSZŁOŚCI MUZEUM.”

Główne obszary celów strategicznych:

1. **Budowanie marki Muzeum:** Stworzenie nowej, nowoczesnej marki Muzeum Miejskiego w Żywcu jako placówki otwartej na wyzwania współczesności, na współpracę z innymi instytucjami oraz na żywy i regularny dialog międzypokoleniowy. Nowa marka Muzeum wraz z atrakcyjną ofertą wpłynie na stałe zwiększanie się frekwencji gości, a tym samym wpłynie korzystnie na budżet jednostki.
2. **Zarządzanie zbiorami i digitalizacja:** Systematyczne gromadzenie, naukowe opracowanie i profesjonalna konserwacja zbiorów. Unowocześnienie digitalizacji – skany 3D oraz wysokiej rozdzielczości fotografie. Kreacja Muzeum „transparentnego”, czyli wprowadzenie do domeny publicznej informacji o posiadanych zbiorach (fotografie i opis artefaktów).
3. **Działalność edukacyjna i społeczna:** Realizacja misji Muzeum jako instytucji budującej tożsamość mieszkańców poprzez programy i projekty naukowe, historyczne, wystawiennicze, edukacyjne, konferencje, sesje, warsztaty, publikacje oraz inne działania Muzeum.
4. **Modernizacja infrastruktury i dostępność:** Rewitalizacja i adaptacja przestrzeni na cele wystawiennicze, magazynowe i biurowe. Dostosowanie placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i o szczególnych potrzebach. Tworzenie nowoczesnych, interaktywnych wystaw czasowych i stałych.
5. **Finansowanie i zarządzanie:** Dywersyfikacja źródeł finansowania, w tym pozyskiwanie środków zewnętrznych – granty, projekty, sponsoring. Podnoszenie kompetencji kadry. Partnerstwa z muzeami polskimi, organizacjami lokalnymi oraz ogólnopolskimi. Usprawnienie struktury organizacji muzeum.

V. CELE DŁUGOTERMINOWE

Długoterminowe cele Muzeum skoncentrują się na trwałej ochronie dziedzictwa, rozwoju kolekcji oraz budowaniu relacji ze społeczeństwem, zgodnie z misją bycia instytucją zrównoważoną, inkluzywną

i nowoczesną. Obejmują one konserwację zbiorów, digitalizację, edukację, badania naukowe oraz dostosowanie placówki do potrzeb różnych grup odbiorców.

Główne cele długoterminowe:

1. **Ochrona i zarządzanie zbiorami:** Systematyczne gromadzenie zabytków (zakupy, darowizny) w ramach statutowej działalności. Konserwacja i zabezpieczanie zbiorów w celu zapewnienia ich dostępności dla przyszłych pokoleń. Naukowe opracowywanie i katalogowanie kolekcji.
2. **Rozwój działalności naukowej i edukacyjnej:** Prowadzenie badań naukowych związanych z profilami zbiorów. Rozbudowa oferty edukacyjnej i warsztatowej, kształtującej postawy obywatelskie i zainteresowanie kulturą. Digitalizacja zbiorów i tworzenie wirtualnych wystaw.
3. **Dostępność i relacje ze społecznością:** Budowanie inkluzywności – otwieranie muzeum na różnorodne grupy odbiorców. Udostępnianie zbiorów poprzez nowoczesne i interaktywne wystawy. Modernizacja infrastruktury w celu poprawy dostępności (np. dla osób z niepełnosprawnościami).
4. **Nowoczesna promocja:** Wykorzystanie Facebooka, Instagrama, TikToka do pokazywania kulis pracy Muzeum, a nie tylko suchych informacji o wystawach; zachęcanie zwiedzających do robienia zdjęć i oznaczania ich dedykowanymi hashtagami; przygotowanie wirtualnych spacerów i AR do prezentacji zbiorów, cyfrowa obecność w mediach.
5. **Kawiarnia Rycerska:** Dalszy rozwój oraz nowe propozycje - organizacja koncertów, małych spektakli i projektu „Historia ze smakiem”.
6. **Punkt Informacji Turystycznej:** Dalszy rozwój oraz nowe oferty stworzone dla gości i turystów odwiedzających Muzeum i Żywiec.
7. **Centrum Nauki SOWA:** Dalszy rozwój i promocja tej nowej inicjatywy.
8. **Zrównoważony rozwój i wizerunek:** Promowanie zrównoważonego rozwoju w działaniach instytucji. Zwiększanie rozpoznawalności i frekwencji poprzez marketing i współpracę z innymi instytucjami. Rozwój kompetencji kadry muzealnej.
9. **Współpraca z zaprzyjaźnionymi instytucjami:** Żywiecka Biblioteka Samorządowa, Miejskie Centrum Kultury, Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej, Towarzystwo Naukowe Żywieckie, Stowarzyszenie Asysta Żywiecka, Kino Janosik, PTTK w Żywcu, Kawiarenka Przysań, żywieckie parafie itp.
10. **Remonty i modernizacja infrastruktury placówki:** W celu poprawy jakości, użyteczności i funkcjonowania konieczne jest wykonanie prac remontowo-budowlanych (remont dziedzińca wewnętrznego, fragmentów elewacji, remont instalacji wodnej, centralnego ogrzewania oraz stolarki okiennej).

VI. CELE KRÓTKOTERMINOWE

Cele krótkoterminowe w Muzeum skoncentrują się na bieżącej działalności organizacyjnej, edukacyjnej i konserwatorskiej, realizowanej w perspektywie sześciu miesięcy, czyli do końca 2026 roku. Obejmują one działania już zaplanowane na początku 2026 r. oraz autorskie propozycje.

Główne cele krótkoterminowe:

- **Działania zaplanowane na początku 2026 r.:** Organizacja wystaw czasowych, lekcje muzealne, konserwacja wybranych obiektów, promocja w mediach społecznościowych oraz zapewnienie płynności finansowej i bezpieczeństwa zbiorów.
- **Działania od 1 lipca do 31 grudnia 2026 r., propozycje działań zgodnych z misją Muzeum:**

LIPIEC 2026 Organizacja pracy, stworzenie planu pracy do końca roku oraz plany na rok 2027. Spotkanie z Radą Muzeum.

SIERPIEŃ 2026 Przypomnienie roku jubileuszowego Muzeum Miejskiego (faktyczna data powstania to 2 sierpnia 1936 rok) otwarciem wystawy jednego eksponatu wraz z oprowadzaniem kuratorskim i nową ofertą edukacyjną.

WRZESIEŃ 2026 W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa otwarcie wystawy prac Jana Kazimierza Olpińskiego (15 września – 90. rocznica śmierci malarza). Żywieckie muzeum posiada największą kolekcję w Europie dzieł tegoż lwowskiego artysty. Podpisanie pierwszej umowy partnerskiej z dyrektorem Muzeum Zamkowego w Suchej Beskidzkiej - Andrzejem Peciem. Wspólne projekty naukowe, edukacyjne, wystawiennicze oraz wyjazd muzealników żywieckich do Muzeum w Suchej Beskidzkiej.

PAŹDZIERNIK 2026 Rozpoczęcie współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Krakowie z Pracownią Witrażu i Szkła. Podpisanie partnerskiej umowy z dr Edytą Bernardy-Farias, kierownik Pracowni Witrażu i Szkła oraz rozpoczęcie prac konserwatorskich eksponatów z żywieckiego muzeum.

LISTOPAD 2026 Organizacja konferencji naukowej „Żołnierze gen. Stanisława Maczka”.

GRUDZIEŃ 2026 Organizacja „Wigilii u Putoży” w ramach projektu „Historia ze smakiem”. Spotkanie w Sali Putoży z prezentacją historii i dziedzictwa mieszczan żywieckich oraz potraw putoży.

VII. PROPOZYCJE AUTORSKIE NOWYCH DZIAŁAŃ MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU NA LATA 2026-2033

1. WYDANIE, PIERWSZEGO W HISTORII MUZEUM „ROCZNIKA MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU 2027”.

Rocznik będzie dokumentował bieżące prace placówki, działalność edukacyjną, wystawienniczą, wszystkie uroczystości, konferencje naukowe, scenariusze wystaw oraz fachowe artykuły z zakresu żywieckiego muzealnictwa. W wydawnictwie znajdą się także teksty zaprzyjaźnionych muzealników.

2. WSPÓŁPRACA Z ZAPRZYJAŹNIONYMI MUZEAMI da możliwość i przestrzeń do wymiany doświadczeń oraz wspólnych działań w zakresie konferencji naukowych; projektów naukowych; wystaw czasowych i działań edukacyjnych. Poznanie innych przestrzeni muzealnych przez pracowników żywieckiego muzeum będzie także nowym doświadczeniem zawodowym. W ramach tej współpracy zostaną podpisywane uroczyste umowy. Wspólne działania będą polegały na wymianie eksponatów i organizacji wystaw czasowych, organizacji konferencji naukowych z udziałem zaprzyjaźnionych muzealników. Spotkania oraz szkolenia prowadzone dla żywieckich muzealników przez dyrektorów i pracowników merytorycznych np. Muzeum Narodowego w Krakowie, czy Zamku Królewskiego na Wawelu, staną się nieocenioną szansą na rozwój oraz wymianę cennych doświadczeń zawodowych.

Propozycja współpracy z muzeami:

Muzeum Narodowe w Krakowie,

Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki,

Muzeum Historii Fotografii w Krakowie,

Muzeum Zamkowe w Pszczynie,

Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej Zamek Księżąt Sułkowskich,

Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce,

Muzeum Zamek w Oświęcimiu,

Muzeum Zamkowe w Suchej Beskidzkiej,

Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach,

Beskidzkie Muzeum Rozproszone Diecezji Bielsko-Żywieckiej.

3. PROJEKTY NAUKOWE Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI będą ważną działalnością Muzeum. W ramach wspólnych projektów naukowych, badawczych i konserwatorskich będą podpisywane uroczyste umowy partnerskie oraz zostanie nawiązana współpraca z następującymi placówkami:

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – wizyty studentów w ramach kwerend historycznych i źródłowych, czyli pomoc przy opracowaniu dokumentów i ksiąg cechowych,

Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego – wizyty studentów zagranicznych oraz polskich, którzy poznają historię i kulturę regionu,

Akademia Śląska – wizyty studentów zajmujących się modą, którzy zwiedzają i zapoznają się ze zbiorami muzeum ze szczególnym uwzględnieniem ubiorów mieszczkańskich i góralskich. Prace dyplomowe studentów, czyli ubiory współczesne inspirowane strojami mieszczkańskimi i góralskimi będą eksponowane w naszym muzeum (Wydział Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Wzornictwo).

Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie - studenci w ramach prac dyplomowych wykonają bezpłatną konserwację dawnej sztuki sakralnej (Pracownia Witrażu i Szkła).

4. NOWOCZESNA PRACOWNIA KONSERWATORSKA Z USŁUGAMI DLA MIESZKAŃCÓW. Stworzenie nowoczesnej pracowni konserwacji w Muzeum jest priorytetem. Każdy artefakt подарowany lub zakupiony do zbiorów wymaga przeglądu i bardzo często prac konserwatorskich. Nowocześnie wyposażona pracownia sprosta wyzwaniom konserwatorskim. Z pracowni i jej usług będą mogli korzystać mieszkańcy Żywca i okolic za opłatą. Konserwatorzy będą także udzielać fachowych porad, co do przechowywania starych obrazów, mebli czy porcelany.

5. KOMONIECKI FESTIWAL stanie się muzealno-artystycznym wydarzeniem, popularyzującym kulturę, sztukę i historię związaną z postacią Andrzeja Komonieckiego. Wydarzenie to będzie hołdem dla zacnego burmistrza, wójta i kronikarza, dzięki któremu znamy historię Żywca i Żywiecczyzny. Coroczny dwudniowy festiwal będzie adresowany do pasjonatów sławetnego kronikarza i dziejów Żywca, ale i przede wszystkim do młodego pokolenia. Festiwal będzie przestrzenią dla spotkań z fachowcami i naukowcami interdyscyplinarnych dziedzin. Pierwsza edycja odbędzie się w listopadzie 2027 roku. Gość specjalny przedstawi portret charakterologiczny Andrzeja Komonieckiego. Zostanie także zaprezentowany pełen pakiet wydawniczy związany z Komonieckim: bajka kamishibai, bajka klasyczna oraz opowieść dla dorosłych. Ważnymi wydarzeniami będą: prezentacja jednego z manuskryptów po konserwacji (spotkanie z konserwatorami oraz historykami) oraz uroczyste odsłonięcie epitafium sławetnego burmistrza w żywieckiej farze. Corocznie będą czytane oraz komentowane zachowane teksty kronikarza przez aktorów, zaproszonych ludzi kultury i sztuki. W ramach warsztatów przedszkolaki, dzieci i młodzież będą miały okazję zapoznać się z postacią kronikarza oraz wybranymi historiami z „Dziejopisu Żywieckiego”. Festiwal będzie też wspaniałą okazją do spotkania rodziny Komonieckich – Komunieckich z całej Polski i zagranicy.

6. PROJEKT DZIEDZICTWO MIESZCZAN ŻYWIECKICH będzie miał charakter interdyscyplinarny. Połączy tematykę historyczną wraz z dziedzictwem materialnym i niematerialnym. Dotyczyć będzie badań *archiwalnych i źródłowych związanych z żywieckim rzemiosłem, cechami, pustosząmi–rzemieślnikami* różnych profesji, postacią Andrzeja Komonieckiego, dokumentami cechowymi oraz mieszczańskim strojem żywieckim. Projekt zostanie skierowany do wszystkich pasjonatów historii naszego miasta oraz do członków Stowarzyszenia Asysta Żywiecka. Dla wszystkich osób ubierających strój żywiecki będzie możliwość fachowych konsultacji merytorycznych oraz zlecenia prac renowacyjnych części strojów prywatnych za opłatą.

7. ŻYWIECKI TARG STAROCI będzie cyklicznym wydarzeniem, na którym wystawcy sprzedają antyki, przedmioty używane, kolekcjonerskie oraz rzeczy z tzw. „duszą”. Dziedziniec zewnętrzny i wewnętrzny Starego Zamku jest doskonałym miejscem prezentacji dawnych mebli, biżuterii, porcelany, książek, monet czy bibelotów, stanowiących popularną alternatywę dla kupowania nowych produktów. Targi z pewnością zaktywizują lokalnych oraz ogólnopolskich kolekcjonerów i regionalistów, z którymi merytoryczni pracownicy muzeum będą mieli kontakt. Będzie to doskonała forma monitoringu miejscowych i regionalnych pamiątek przeszłości, które także można będzie zakupić do zbiorów Muzeum lub wypożyczyć na wystawy czasowe. Będą to pierwsze w historii targi staroci zorganizowane przez Muzeum i pod jego opieką merytoryczną.

8. ŻYWIECKA GALERIA SZTUKI Z MOŻLIWOŚCIĄ ZAKUPU WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA, GRAFIKI I RZEŹB. Utworzenie „Żywieckiej Galerii Sztuki”, która skupi współczesnych artystów Ziemi Żywieckiej. Galeria stanie się doskonałym miejscem spotkań naszych lokalnych malarzy, rzeźbiarzy i innych przedstawicieli sztuk pięknych, którzy będą mogli wystawiać swoje prace, organizować wernisaże oraz spotkania autorskie. Galeria będzie także oferowała możliwość zamówienia czy zakupy współczesnego dzieła sztuki wybranego artysty. W ramach współpracy artyści uzupełnią zbiory Muzeum w nowoczesną sztukę, której obecnie brak.

9. ŻYWIECKA AKADEMIA DZIEDZICTWA będzie programem edukacyjnym, który wzbogaci i urozmaici ofertę dla wszystkich gości, czyli grup przedszkolnych, szkolnych (szkoła podstawowa oraz szkoła średnia) oraz seniorów. Muzeum w ramach Akademii konsekwentnie wdroży nowoczesną metodykę nauczania dostosowaną do aktualnych potrzeb programowych szkół i potrzeb osób dorosłych, w tym seniorów. Osobna oferta zostanie zaproponowana dla rodziców z dziećmi, dziadków z wnukami, indywidualnych zwiedzających oraz tematyczne spacerunki po mieście i parku. Metodami aktywizującymi zajęcia edukacyjne będą: grywalizacja, storytelling, warsztaty praktyczne oraz gry terenowe.

10. CYKL WYDAWNICTW – ZABYTKOWE KOLEKCJE MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU. Sprawą podstawową jest opracowanie i wydanie katalogowe oraz albumowe kolekcji, które tworzą ekspozycje stałą Muzeum. Są to zbiory dokumentujące: Dziedzictwo Mieszczan Żywieckich; Sztukę Sakralną Żywiecczyzny; Dawnych właścicieli dóbr żywieckich; Historię żywieckich Habsburgów; Pradzieje Żywiecczyzny, Kulturę ludową Żywiecczyzny, Ptaki i ssaki Żywiecczyzny.

11. TEATR W STARYM ZAMKU. Współpraca z Teatrem w Bielsku-Białej oraz z lokalnymi grupami teatralnymi. W sezonie letnim dziedziniec Starego Zamku będzie wspaniałą przestrzenią teatralną i widowiskową dla mieszkańców i turystów. Biletowane spotkania przyniosą dodatkowy dochód dla placówki.

12. KONCERTY MUZYCZNE W STARYM ZAMKU. Współpraca z grupami, bandami i zespołami muzyki dawnej, folkowej jazzowej. Organizacje koncertów w Kawiarni Rycerska oraz w sezonie na dziedzińcu Starego Zamku. Koncerty będą biletowane i przyniosą dodatkowy dochód dla placówki.

13. PIKNIKI HISTORYCZNE W ŻYWIECKIM PARKU. Współpraca z grupami rekonstrukcyjnymi, modowymi i Asystą Żywiecką. W sezonie letnim na terenie parku, między zamkami i w zamku odbywać się będą pokazy mody, scenki historyczne, spacer historyczne z przewodnikami. Każdy piknik dedykowany będzie konkretnemu wydarzeniu, epoce czy postaci.

14. WOLONTARIAT. Stworzenie grupy wolontariuszy, zarówno grupy uczniów, jak i grupy senioralnej. Wolontariusze będą mieli okazje poznać zbiory Muzeum oraz miejsca niedostępne dla zwiedzających. Zapoznają się z historią placówki, obiektów, pracą muzeum. Będą także dużym wsparciem i pomocą przy organizacji i obsłudze wernisaży, eventów historycznych i innych uroczystości. Natomiast dla samych wolontariuszy praca w Muzeum okaże się ciekawym doświadczeniem oraz atrakcyjną alternatywą spędzania wolnego czasu.

15. HISTORIA ZE SMAKIEM. Organizacja spotkań historyczno - kulinarnych „Historia ze smakiem”, promujących historie dawnych właścicieli Starego Zamku, Pałacu Habsburgów i Putoży. Główną atrakcją będzie degustacja historycznych potraw, które przygotowują pracownicy Kawiarni Rycerska. Pierwszym spotkaniem będzie „Wigilia u Putoży”, zorganizowana w grudniu 2026 roku. Spotkania będą biletowane.

16. SPOTKANIA Z KUSTOSZEM to forma wykładów, spotkań, warsztatów z zaproszonymi gośćmi z branży muzealnej, ale i spotkania z żywieckimi muzealnikami. Będą adresowane do mieszkańców, pasjonatów, turystów oraz uczniów szkół podstawowych i średnich. Spotkania z Kustoszem będą też okazją do dzielenia się z gośćmi badaniami, projektami, czy nowymi odkryciami pracowników merytorycznych Muzeum.

17. ROZMOWY O ... ŻYWIECKIE ARCHIWUM MÓWIONE będzie projektem dokumentującym relacje świadków historii miasta i regionu oraz folkloru za pomocą technik audio-wideo. Pozyskane materiały wzbogacą zasoby archiwalne Muzeum.

18. BADANIA I WYKOPALISKA ARCHEOLOGICZNE. Projekt zakłada przywrócenie tradycji wykopalisk archeologicznych, które prowadzili i nadzorowali żywieccy specjaliści – archeolodzy. W prace będzie można zaangażować wolontariuszy oraz wszystkich lokalnych poszukiwaczy skarbów.

VIII. ASPEKT ORGANIZACYJNY DZIAŁALNOŚCI MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU W LATACH 2026-2033

Aspekt organizacyjny Muzeum to całokształt działań strukturalnych, zarządczych i logistycznych, które umożliwiają realizację celów statutowych. Dąży on do optymalizacji działania, standaryzacji procesów wystawienniczych oraz integrację działań programowych z finansowymi. Strategie skupiają się na efektywności, zrównoważonym rozwoju, partnerstwach zewnętrznych i podnoszeniu kompetencji zespołu. Aspekt organizacyjny jest więc "szkieletem" muzeum, który pozwala przekształcić merytoryczne idee (badania, misję) w realne wydarzenia i usługi dostępne dla publiczności.

Kluczowe elementy aspektu organizacyjnego Muzeum:

- **Zarządzanie przez radę i dyrekcję:** Wyznaczanie kierunku rozwoju, pozyskiwanie środków i zapewnienie zgodności z misją.
- **Planowanie strategiczne i misja:** Określanie celów krótko i długoterminowych, aktualizacja misji oraz analiza stanu instytucji.
- **Finanse i rozwój:** Dostosowanie programu działalności do wysokości dotacji podmiotowej, poszukiwanie środków zewnętrznych i synergii.
- **Organizacja pracy i projektów:** To koordynacja pracy zespołów (np. zespoły zadaniowe) przy tworzeniu wystaw czasowych i stałych, co obejmuje logistykę, produkcję, marketing i obsługę zwiedzających.

- **Zarządzanie zasobami ludzkimi:** Rozwój zespołu, partycypacja pracowników w planowaniu i budowanie zaangażowania.
- **Kultura organizacyjna:** Wartości, rytuały i sposób współpracy pracowników, które kształtują atmosferę pracy i bezpośrednio wpływają na jakość obsługi zwiedzających.

IX. ASPEKT FINANSOWY DZIAŁALNOŚCI MUZEUM MIEJSKIEGO W ŻYWCU W LATACH 2026-2033

Aspekt finansowy i propozycje pozyskiwania środków zewnętrznych jest kluczową strategią Muzeum, to możliwość osiągnięcia celów strategicznych, długoterminowych i krótkoterminowych.

Podstawą działalności Muzeum Miejskiego w Żywcu jest plan finansowy. Na przychody placówki składają się: dotacja Gminy Żywiec, własne przychody, darowizny od osób prywatnych i prawnych.

Priorytetem na lata 2026-2033 będzie pozyskanie jak największej liczby środków zewnętrznych. Kluczowe jest dywersyfikowanie źródeł poprzez granty, sponsoring oraz monetyzację działalności.

Muzeum będzie nastawione na wykorzystanie wszystkich możliwości dofinansowania działań statutowych – przede wszystkim poprzez programy ministerialne i unijne, jednak z uwzględnieniem wysokości wkładu własnego, adekwatnego do rzeczywistych zdolności finansowych instytucji.

Propozycje źródeł finansowania Muzeum:

1. Fundusze Europejskie i Dotacje Państwowe (Inwestycje)

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego bezpośrednio związane z działalnością statutową Muzeum

Program „Edukacja kulturalna”: możliwość pozyskania środków na działania edukacyjno-animacyjne, przedsięwzięcia oparte na współpracy z przedszkolami i szkołami;

Program „Kultura cyfrowa”: możliwość pozyskania środków na udostępnianie i ponownego wykorzystania cyfrowych zasobów muzealnych a także digitalizacja wraz z przeprowadzeniem niezbędnych prac konserwatorskich, opracowanie, udostępnianie i ponowne wykorzystywanie zasobów dziedzictwa kulturowego;

Program „Kultura dostępna”: możliwość pozyskania środków na dostosowanie merytorycznej oferty kulturalnej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;

Program „Kultura ludowa i tradycyjna”: możliwość pozyskania środków na animację kulturową i społeczną prowadzoną w oparciu o materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, wspomagające lokalną społeczność w twórczych działaniach nawiązujących do miejscowych tradycji;

Program „Ochrona zabytków”: możliwość pozyskania środków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (o dofinansowanie mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego będące właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadające zabytek w trwałym zarządzie);

Program „Sztuki wizualne”: możliwość pozyskania środków na wystawy wraz z katalogami;

Program „Wspieranie działań muzealnych”: możliwość pozyskania środków na organizację czasowych wystaw muzealnych, modernizację stałych wystaw muzealnych, tworzenie stałych wystaw muzealnych, publikację bezpłatnych katalogów do wystaw bądź zbiorów muzealnych, konserwacją zbiorów, wyposażenie pracowni konserwatorskich i tworzenie wystaw wirtualnych;

Program „Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży”: możliwość pozyskania środków na wystawy wraz z katalogami;

Program „Literatura”: możliwość dofinansowania publikacji utworów literatury polskiej, w formach tak jak książka drukowana, e-book, audiobook, książka dla niewidomych i słabowidzących, publikacja debiutów literackich polskich autorów, publikacja utworów literatury zagranicznej w tłumaczeniu na język polski;

Programy Narodowego Centrum Kultury

Program „EtnoPolska”: w ramach konkursu dofinansowywane są działania popularyzujące żywe i zanikające zjawiska kultury ludowej, takie jak wystawy, konkursy, przeglądy, festiwale, koncerty, również on-line, a także inicjatywy edukacyjno-animacyjne wspomagające lokalne społeczności w działaniach na rzecz zachowania, przekazu i kontynuacji tradycji regionalnych oraz w działaniach inspirowanych lokalnym dziedzictwem kulturowym i/lub nawiązujących do niego, takie jak warsztaty, kursy, również on-line,

Program „Kultura – Interwencje”: w ramach konkursu istnieje możliwość zdobycia dofinansowania na organizację wydarzeń kulturalnych o charakterze lokalnym lub ogólnokrajowym, kursów, szkoleń, spotkań, warsztatów, plenerów, wystaw wraz z katalogami, konkursów, przeglądów, festiwali, koncertów, realizacja działań edukacyjno-animacyjnych wspomagających lokalne społeczności w działaniach twórczych, działania interdyscyplinarne; organizacja rekonstrukcji historycznych, uroczystości upamiętniających postaci, wydarzenia, rocznice o charakterze patriotycznym; organizacja przedsięwzięć edukacyjno-animacyjnych opartych na współpracy podmiotów kultury i placówek oświatowych;

Programy Muzeum Historii Polski

Program „Patriotyzm Jutra”: w ramach konkursu dofinansowywane są działania edukacyjno-animacyjne aktywizujące uczestników poprzez współdziałanie i interakcje, m.in. warsztaty, akcje artystyczno-historyczne etc.; wydarzenia upamiętniające lokalne i ogólnopolskie wydarzenia historyczne; działania popularnonaukowe dotyczące lokalnych i ogólnopolskich aspektów historii przede wszystkim historii społecznej; projekty popularyzujące wiedzę o historii, w tym m.in. wystawy, kampanie i akcje społeczne, spotkania ze świadkami historii; również tworzenie stron i portali internetowych promujących historię, popularyzujących wiedzę o wydarzeniach historycznych;

Programy Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego

Fundusz Patriotyczny, edycja „Niepodległość po polsku”

Priorytet I: możliwość ubiegania się o finansowanie organizacji wydarzeń kulturalnych o charakterze lokalnym lub ogólnokrajowym, spotkań, warsztatów, wystaw wraz z katalogami, konkursów, organizacja imprez i wydarzeń upamiętniających tradycję i dziedzictwo, organizacja rekonstrukcji historycznych, uroczystości upamiętniających postaci, wydarzenia, rocznice o charakterze patriotycznym;

Priorytet II: zakup wyposażenia, wspieranie rozwoju instytucjonalnego w tym budowanie stabilnych podstaw dalszego funkcjonowania, tworzenie perspektywicznych planów działania i finansowania, podnoszenie standardów pracy i zarządzania organizacją.

Fundusz Patriotyczny, edycja „Wolność po polsku”

Priorytet I: organizacja wydarzeń kulturalnych o charakterze lokalnym lub ogólnokrajowym, warsztatów, wystaw z katalogami, organizacja imprez i wydarzeń upamiętniających tradycję i dziedzictwo, produkcja filmów dokumentalnych lub fabularnych o tematyce historycznej lub patriotycznej;

Fundacje polskie i zagraniczne

Fundacja LOTTO im. Haliny Konopackiej – wsparcie inicjatyw w obszarach sportu, kultury, dziedzictwa narodowego, edukacji i pomocy społecznej;

Fundacja ORLEN – wsparcie działań związanych z zachowaniem dziedzictwa historycznego oraz rozwoju edukacji, kultury i sztuki;

Fundacja PZU – przedsięwzięcia zgodne z celami statutowymi.

2. Przychody własne i komercjalizacja (Działalność bieżąca)

Sprzedaż biletów i karnetów: Stałe źródło przychodu.

Działalność komercyjna: Wynajem sal na konferencje, sesje zdjęciowe, a także prowadzenie kawiarni i sklepiku muzealnego.

Oferta edukacyjna: Płatne warsztaty, lekcje muzealne, oprowadzania tematyczne.

Oferta konserwatorska: płatna konserwacja i konsultacje dzieł sztuki dla mieszkańców, płatna renowacja i przygotowanie części strojów żywieckich dla prywatnych właścicieli.

Oferta zakupu współczesnych dzieł sztuki: możliwość zakupu współczesnych dzieł sztuki.

3. Partnerstwa, Sponsoring i Darczyńcy

Sponsoring komercyjny i darowizny: Partnerstwa z firmami w zamian za promocję, szczególnie przy wystawach czasowych, wydawnictwach i konserwacji dzieł sztuki. Przygotowanie profesjonalnej oferty dla potencjalnych sponsorów – Mecenasów Sztuki Muzeum Miejskiego w Żywcu.

Zbiórki: Prowadzenie zbiórek celowych na zakup eksponatów i rewitalizację zabytków.

4. Platforma Patronite.pl

Platforma umożliwi Muzeum pozyskiwanie stałego, finansowego wsparcia od darczyńców (patronów) w zamian za unikalne benefity, takie jak darmowe wstępy, gadżety, udział w wydarzeniach czy dostęp do treści merytorycznych tworzonych przez muzeum (np. teksty, podcasty, filmy). To nowa forma zaangażowania społeczności w rozwój kolekcji sztuki.

X. ZAKOŃCZENIE

Muzeum Miejskie w Żywcu musi stale podnosić swą dostępność, atrakcyjność poprzez pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, tylko dzięki rzetelnie zaprojektowanym działaniom, Muzeum będzie miało szansę stać się, już nie tylko instytucją rozpoznawalną w przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim placówką, która będzie miała szansę być wzorem dla innych muzeów.

Stworzenie zgranego zespołu, dobrze wykształconego, może aspirować do instytucji naukowej, której poziom podejmowanych inicjatyw badawczych będzie wysoko oceniany w świecie polskich muzealników.

Rozwój Muzeum będzie prowadzony w sposób odpowiedzialny, łącząc nowoczesne funkcje instytucji nakierowanej na ochronę dziedzictwa z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz zintegrowanym zarządzaniem przestrzenią zabytkową. Realizacja programu będzie polegała na monitorowaniu i ewaluowaniu, szczególnie w zakresie frekwencji, liczby zrealizowanych wydarzeń oraz rozwoju i upowszechniania zbiorów.

Program na lata 2026-2033 ma na celu ugruntowanie pozycji Muzeum Miejskiego w Żywcu, jako nowoczesnego ośrodka miejskiej i regionalnej pamięci. Nadrzędnym dążeniem instytucji będzie budowanie silnej tożsamości lokalnej oraz kreowanie wizerunku Starego Zamku wraz z Oficynami i Parkiem, jako jednej z najważniejszych i najbardziej rozpoznawalnych atrakcji turystycznych regionu i województwa. Tym samym wpisze się w obecnie tak modną turystykę kulturową i historyczną.

Realizacja założeń programowych opierać się będzie na ścisłej współpracy z Organizatorem Muzeum – samorządem lokalnym oraz z pozostałymi instytucjami kultury w mieście.

Donata Fiey